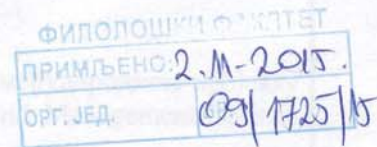

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЛОШКИ

ИЗВЈЕШТАЈ

о ојени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Одлуком Наставно-научног вијећа Филолошког факултета у Бањој Луци број 09/3.1533-14а/15 која је донесена на сједници одржаној 14.10.2015. године именовани смо у Комисију за ојену подобности теме и кандидата за израду докторске тезе коју је мр Милица Богдановић пријавила под насловом „Компаративна анализа метафора у економском дискурсу српских и британских новинских чланака“. Комисију сачињавају:

1. др Далибор Кесић, доцент за ужу научну област Специфични језици – англистика на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци, ментор
2. др Жељка Бабић, ванредни професор за ужу научну област Специфични језици – англистика на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци, члан
3. др Милош Ковачевић, редовни професор за ужу научну област Савремени српски језик – Синтакса са семантиком и Стилистика, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, члан

Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив универзитета и факултета у којем је члан комисије стално запослен.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Милица Богдановић је рођена 25. марта 1979. године у Бањој Луци. Средњу Гимназију завршила је 1998. године у Бањој Луци.

На Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци уписана је 1998. године на одељку Енглески језик и књижевност, а дипломирала је 2003. године. Постдипломске магистарске студије, смјер Наука о језику, завршила је 2011. године на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци одбранивши магистарску тезу под називом „Проблем адаптације економских термина из енглеског у српском језику“.

Мр Милица Богдановић је ангажована на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци од октобра 2006. године као наставник страног језика и вјештина на предметима Пословни енглески језик 1 и 2, као и на Електротехничком факултету

Универзитета у Бањој Луци од октобра 2007. године на предметима Енглески језик 1 и 2.

Била је члан тима Економског факултета у Бањој Луци на међународном пројекту Темпуса "Joint Master for South-East Europe in Economics and Management Science Program (41077-2006).

Списак објављених научних и стручних радова:

- Bogdanović, M. (2012a). Prilog semantičkoj analizi anglicizama u ekonomskom registru srpskog jezika. *Филолог*. 3 (5), стр. 269-284;
- Богдановић, М. (2012б). Англоглобализација медија. У Наука и идентитет, научни скуп, Универзитет у Источном Сарајеву Филозофски факултет Пале, 21-22.05.2011. год. (стр. 207-215). Пале: Филозофски факултет;
- Bogdanović, M. (2014). Morfološka analiza anglicizama u ekonomskom registru srpskog jezika. *Филолог*. 5 (9), 139-152.

- а) Навести неопходне биографске податке: школовање, успјех у току школовања, кретање у служби, резултати научно-истраживачког или стручног рада, јавна признања, друштвене активности и познавање страних језика;
- б) У прилогу биографије доставити списак објављених научних радова.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

1) Значај истраживања

Значај овог истраживања заснива се на покушају да се идентификују, упореде и анализирају појмовне метафоре које се појављују у новинским чланцима економске струке на српском и на енглеском језику. Искусвена и културолошка основа представљају добро полазиште за истраживање начина размишљања и употребе појмовних метафора. С обзиром на њихову когнитивну вриједност и на свеприсутност у свакодневном животу представљају средство којим се креира реалност и тиме утиче на доношење судова о промјенама у друштву. Поређењем издвојених метафора показате се шта је универзално у ова два језика, као резултат тјелесног искуства, а шта је оно што под утицајем разних културолошких фактора доводи до различитих реализација и употребе културно-специфичних метафора у овим двјема културама.

2) Преглед истраживања

Планирано је да истраживање у сврху писања докторске дисертације под насловом „Компаративна анализа метафора у економском дискурсу српских и британских новинских чланака“ буде подијелено на два дијела. Први дио рада има за циљ да предочи теоретски оквир изучавања метафора који се базира на когнитивној лингвистици и на теорији појмовних метафора. Такође ће се бавити појмом метафоричности уопштено, везом између културе и употребе метафора, као и критиком и изазовима за теорију о појмовним метафорама и начинима

превазилажења оних теоретских области које не обезбјеђују свеобухватност поставки. Након тога, пажња ће већим дијелом бити посвећена употреби метафора у економском дискурсу писаних медија на српском и на енглеском језику. Послије теоријског дијела, планирано је да се опише метод рада у конкретном истраживању метафора, односно корпусна анализа. У другом дијелу рада слиједи емпиријска анализа економског дискурса у часописима, резултати анализе, закључак и приједлози за даља истраживања. Анализу ће пратити расправа о друштвено-когнитивном утицају појмовних модела за које се претпоставља да се налазе у основи ове врсте дискурса.

Теоретски приступ изучавању метафора треба да узме у обзир свеукупност досадашњих спознаја које сежу још до Аристотела, чија класична теорија о позитивном утицају метафора није аксиоматски преузета у размишљањима филозофа у наредним вијековима који су је посматрали са сумњом и као нешто што удаљава од спознаје и истине. Велики искорак у развоју теорије о метафорама у посљедњих 30 година представљају емпиријска истраживања из области когнитивне науке која доказују да метафора није само лингвостилистичко обиљежје, односно реторички украс, већ да је свеприсутна у људском животу као дио процеса размишљања, разумијевања и имагинације.

Зачетници класичне когнитивне теорије о метафорама, Лејкоф и Џонсон, су у свом капиталном дјелу *Метафоре по којима живимо* разрадили теорију о појмовним метафорама. Доказали су да је метафора присутна у свакодневном животу - како у језику, тако и у процесу размишљања. Сходно томе, и наш концептуално-појмовни систем је по природи метафоричан. Основну функцију метафоре виде у релационом поимању објеката у оквиру њиховог међусобног односа. У таквом поимању пренесеног значења, метафора се користи да би се мање познати и апстрактнији појмови објаснили уз помоћ познатијих и конкретнијих појмова. Према теорији о појмовним метафорама метафора се сматра предметом пресликавања *изворног* и *циљног* домена. По својој структури изворни домен представља конкретнији и разумљивији конвенционални појам утемељен на искуству који пресликава своја поједина својства на апстрактнији и теже разумљив, циљни домен. Ово пресликавање се не врши насумично, већ слиједи законе систематичности и кохерентности. Разумијевање појмовних метафора захтијева одређени вид искуства. Тјелесно искуство које представља основ за разумијевање код Лејкофа и Џонсона организовано је у виду сликовних схема (*image shema*), односно искуственог садржаја (*gestalt*), који представљају цјелине одређене структуре у оквиру нашег искуства. Они имају основу у нашем основном физичком искуству и помажу при разумијевању свијета око нас.

Други аспект утицаја који се неизоставно треба узети у обзир је култура, односно вриједности које различите културе различито валоризују. Радови о универзалности и културолошким варијацијама лингвисте Кевечеша представљају значајан допринос овој области који ће бити узет у обзир у разради теоретских поставки. Истражујући утицај културе на разумијевање свијета око нас доказао је да тјелесно искуство није хомогено, већ да се састоји од неколико компоненти које се, зависно од културе, издвајају и наглашавају. Ови различити искуствени фокуси доводе до појаве једним дијелом универзалних, а другим дијелом културно-специфичних појмова, док су разлике у категоризацији изворних и циљних домена, а тиме и у именовању појмовних метафора, доказ да су култура и тјелесно искуство нераздвојиви.

Теорија о појмовним метафорама је послужила као полазна основа за даља истраживања. Она није могла да објасни проблем једносмјерног пресликавања и

појаву нових, креативних и интегрисаних метафора. Средином деведесетих година прошлог вијека као одговор на њене недостатке појављује се теорија концептуалне интеграције (Conceptual Blending Theory), чији су зачетници Марк Тарнер и Жил Фокониер. У поређењу са на теоријом о појмовним метафорама која анализира стабилне и систематске односе између два појмовна домена, теорија концептуалне интеграције ставља већи нагласак на динамичне и активне односе који настају у тренутку када се о њима размишља. Такав процес доводи до настајања нових значења у свакодневном животу и до нових концептуализација које надопуњују постојеће метафоре. У теорији концептуалне интеграције полазну основу анализе не представљају домени већ „ментални простори“, као концептуални пакети који настају у току размишљања и говора у сврху размијевања појмова. Тарнер и Фокониер су разрадили овај модел подијеливши га на четири међусобно повезана простора: два улазна простора (input space) која су дјелимично упарена, затим генерички простор (generic space), који представља концептуалну структуру заједничку за оба улазна простора, као и интегрисани простор (blend space), у којем се материјал из улазних простора комбинује и међусобно дјелује стварајући нову, интегрисану информацију.

Додатни изазов за теорију појмовних метафора представљало је неријешено питање искуствене основе појмовних метафора. Овим проблемом се позабавио Џозеф Грејди у својој теорији о примарним метафорама. Грејди је метафоре подијелио на примарне и сложене (primary and complex), при чему се сложене метафоре састоје од примарних, које су засноване на међусобном односу субјективног искуства са физичким искуством. Управо та искуствена основа примарне метафоре чини потенцијално универзалним. Поред искуствене основе и утицаја културе, фактор који такође утиче на употребу метафора јесте контекст, док неки аутори наводе и стил као четврти фактор различите употребе и варијација метафора. Различити контексти производе различите метафоре.

Једна од карактеристика економског дискурса је управо метафорично изражавање. Многи термини у економији су метафорични, нпр. инфлација, експанзија, депресија, итд. Истраживања лингвиста као што су Чартерис-Блек, Боерз и Братоз показала су да се најчешће појављују механичке, органске и просторне метафоре. Економија која добро функционише представљена је као механизам који функционише добро и ефикасно, односно као живо биће које је у добром или у лошем здравственом стању. У случају просторних метафора, економски процеси су приказани као вертикална и хоризонтална кретања. Од осталих метафора које се појављују у економском дискурсу најчешће су оне које потичу из домена спорта, ратовања, игара, борбе, бродова, једрења и сл.

Метафоре се користе да би се објасниле бројне динамичне промјене у друштву. Оне представљају основно лингвистичко средство уз помоћ којег се људи прилагођавају тим промјенама. Међутим, с обзиром на то да метафоре пресликавају и наглашавају само одређена својства извора, док друга умањују или прикривају, оне такође посједују и значајан ниво моћи убјеђивања. Често се користе да би се њима разоткрила или прикрила реалност. На тај начин, језик економског дискурса проткан метафорама носи у себи одређене судове који могу да утичу на читаоца приликом размијевања економских односа и проблема.

3) Радна хипотеза са циљем истраживања

У овом раду испитаће се сљедеће хипотетичке поставке:

- језик приказује и конструише социјално-културну реалност;

- метафорично изражавање, као једна од одлика језика, искуствено је и културолошки условљено;
- метафоре имају велику моћ убјеђивања, јер избор и употреба појединих метафора доводи до изражавања ставова и испуњавања жељених циљева од стране оних који их користе. Рад треба да докаже да су примарне метафоре које произилазе из личног искуства свијета заједничке за оба корпуса, што је доказ да тјелесно искуство представља основу у процесу конструисања значења, а да појава културолошких варијација у лингвистичким изразима у истим појмовним метафорама, те појава различитих метафора и различитих метафоричних екстензија истих ријечи указују на то да је култура значајан дио процеса конструисања значења и да због тога долази до појаве варијација код појмовних метафора у разним културама.

4) Материјал и метод рада

Комплексност предмета овог рада захтијева комбиновани методолошки приступ истраживању. Главне методе које ће се користити у раду јесу компаративна и корпусна анализа. У анализи ће се поредити начини употребе ријечи „економија“ у разним метафорама у два корпуса састављена од економских новинских чланака из часописа на енглеском и на српском језику. Анализа лингвистичких израза ће се вршити на неколико нивоа: 1. врсте појмовних метафора које су заједничке за оба корпуса на лингвистичком и на когнитивном нивоу, 2. исте појмовне метафоре различитог лингвистичког израза, 3. различите метафоре, 4. метафоричке екстензије исте ријечи, 5. учесталост појединих метафора и конститутивни елементи тих метафора, 6. истраживање синтаксичких структура метафора. Резултати ће бити представљени на три нивоа: когнитивном, културно-когнитивном и прагматичком. На когнитивном нивоу, показаће се неопходност искуствене основе за разумијевање метафора. Културолошко-когнитивни ниво треба да докаже да постоји нераскидива веза између културе и искуствене спознаје, да истражи везу и њене утицај на процес настајања појмовних метафора. На прагматичком нивоу илустроваће се теоретске поставке које се тичу конструкције значења.

5) Научни допринос истраживања

Планирано је да истраживање получи научноспознајне и социолошке исходе јер преиспитује преовлађујуће теоретске приступе и постулате те даје детаљан преглед теоријских стајалишта, изазова, питања и могућих рјешења. Тема појмовних метафора у економском дискурсу српског говорног простора није темељно истражена, као ни сличности и разлике у њиховој концепцији у поређењу са енглеским језиком, те њихово сагледавање кроз призму горе наведених теорија. Из тих разлога наслућује се да ће рад пружити свеобухватну и исцрпну анализу појмовних метафора која ће допринијети научно утемељеном поимању и рјешавању наведене проблематике.

- а) Значај истраживања;
- б) Преглед истраживања;
- в) Радна хипотеза са циљем истраживања;
- г) Материјал и метод рада;
- д) Научни допринос истраживања.

3. ОЦЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Мр Милица Богдановић се у свом досадашњем раду и истраживању доказала као одговорна особа, свјесна значаја и озбиљности научно истраживачког рада. Изводи наставу страног језика и вјештина на Економском факултету и на Електротехничком факултету Универзитета у Бањој Луци. Кандидаткиња је 2011. године завршила постдипломске магистарске студије смјер Наука о језику на Филолошком факултету у Бањој Луци, гдје је успешно одбранила магистарски рад под насловом „Проблем адаптације економских термина из енглеског у српском језику“. Објавила је неколико релевантних научних и стручних радова који се баве проблематиком адаптације англицизама и економских термина из енглеског језика у српском. На основу детаљно образложене тема и значаја истраживања, као и постојећих квалификација кандидаткиње, сматрамо ову тему прихватљивом и погодном за обраду у предложеном облику. Предложена тема будућег рада је обимом и структуром одговарајућа за поимање, истраживање и рјешавање предметне проблематике, а њена разрада на систематичан и иновативан начин предочава пресјек досадашњих истраживања метафора, стављајући нагласак на искуствену и културолошку основу схватања и употребе појмовних метафора чији избор у себи носи вриједносне судове. Ако се узме у обзир недовољна истраженост теме појмовних метафора, ова докторска теза, која би се базирала на компаративној анализи метафора у економском дискурсу британских и српских новинских чланака, представљала би значајан допринос лингвистичким истраживањима на нашим просторима, али и шире.

Због свега наведеног, **предлажемо Наставно-научном вијећу Филолошког факултета у Бањој Луци да прихвати кандидаткињу мр Милицу Богдановић и њену тему под насловом „Компаративна анализа метафора у економском дискурсу српских и британских новинских чланака“ као подобне за израду докторске дисертације.**

а) Кратка оцена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације;
 б) Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати;
 в) Мишљење о предложеној методи истраживања;
 г) Уколико комисија сматра да кандидат не поседује одговарајуће научне и стручне квалификације, да неке претпоставке кандидата у вези пријављене дисертације нису тачне или је предложен метод рада неадекватан, исти треба детаљно образложити.
 д) Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата (Обавезно написати оцјену да ли су тема и кандидат подобни или не)

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____